



Ändring i Åklagarmyndighetens allmänna råd (ÅFS 2010:6) för bevakning av frister i ärenden med anhållna

Beslutad den 14 oktober 2024

Åklagarmyndigheten beslutar i fråga om Åklagarmyndighetens allmänna råd (ÅFS 2010:6) för bevakning av frister i ärenden med anhållna att de allmänna råden ska ha följande lydelse.¹

24 kap. 12 § rättegångsbalken

En häktningsframställning ska enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken göras utan dröjsmål och senast klockan tolv tredje dagen efter anhållningsbeslutet. Har anhållningsbeslutet meddelats i den misstänktes frånvaro, ska som dag för beslutet anses dagen då beslutet verkställdes. Görts inte någon häktningsframställning inom föreskriven tid, ska åklagaren omedelbart häva anhållningsbeslutet.

Internationella ärenden

Fristen enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken gäller också i ärenden om en europeisk arresteringsorder. Vad som anges i dessa allmänna råd gäller därför också sådana ärenden.

Rättegångsbalkens frist gäller också i sådana ärenden om en nordisk arresteringsorder där den eftersökte inte samtycker till överlämnande; se 3 kap. 7 § lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder (se handboken om nordisk arresteringsorder).

Andra frister än rättegångsbalkens gäller i utlämningsärenden, se 23 § utlämningslagen (1957:688). För hantering av frister för anhållna i utlämningsärenden finns information i handboken om utlämning.

Skyndsamhetskravet

Det bör särskilt noteras att häktningsframställningen ska vara domstolen till handa inom den föreskrivna fristen.

¹ Ändringarna har markerats med kantstreck.

Tidsfristen på tre dagar är den yttersta gräns inom vilken åklagaren har att ta ställning till om den anhållne ska begäras häktad eller om anhållandet ska hävas. Det innebär inte att man regelmässigt kan avvakta med att ta ställning i frågan till tredje dagen. Tvärtom ska frågan alltid handläggas med den skyndsamhet som är möjlig. Kravet på att häktningsframställningen ska göras utan dröjsmål innebär att en sådan framställning ska ges in till domstolen så snart som det finns grund för häktning och något av de särskilda häktningsskälerna föreligger. Om utredningen nått "en tillräcklig grad av fullbordan" kan åklagaren inte dröja med sin häktningsframställning i det enda syftet att om möjligt undvika en förhandling på en helgdag.

Däremot får åklagaren med stöd av 24 kap. 13 a § rättegångsbalken avvakta med häktningsframställningen om syftet är att en gemensam häktnings- och huvudförhandling ska kunna hållas. De yttersta tidsgränserna för när en häktningsframställning ska ges in, och häktningsförhandling hållas, får dock inte överskridas. Den ansvarige åklagaren har att fortlöpande pröva om det finns förutsättningar för ett ställningstagande i frågan om häktning eller frigivande.

Det bör påpekas att det nu sagda gäller även i jour- och beredskaps-situationer. I fråga om handläggningen av tvångsmedelsfrågor under jour och beredskap finns det också anledning att erinra om Åklagar-myndighetens föreskrifter om åklagares jour- och beredskapstjänstgöring (ÅFS 2005:17).

Överlämnande av ärenden m.m.

När ett ärende med frihetsberövade lämnas över till en annan åklagare eller till jouden ska den mottagande åklagaren uppmärksammas på ärendet och löpande frister samt få den information som behövs för den fortsatta handläggningen. Det är den överlämnande åklagaren som ansvarar för att överlämnandet görs på ett tillfredsställande sätt. Det bör alltid genom en tjänsteanteckning dokumenteras till vem ärendet har överlämnats, hur överlämnandet har gått till och tidpunkten för överlämnandet.

Även när ett ärende överlämnas mellan jouråklagare ska den mottagande åklagaren få den information som behövs för den fortsatta handläggningen.

När ansvaret för ett ärende går över till ordinarie åklagare efter en jour behöver information om ärendet endast lämnas om det finns särskilt behov av det.

Någon tjänsteanteckning om överlämnandet behöver inte göras i de fall som avses i andra och tredje styckena.

Om den ordinarie åklagaren avser att under en helgjour själv handlägga ett ärende med anhållna ska jouråklagaren underrättas om det.

Notering i anhållningsliggare

Enligt 13 § förundersökningskungörelsen ska tidpunkten då en häktning framställning gjorts antecknas i anhållningsliggaren. Uppgifterna i anhållningsliggaren hämtas automatiskt från Cåbra. Både datum och klockslag för expediering av en häktning framställning anges därför i tvångsmedelsrutinen i Cåbra.

Bevakning av frister

För att fristen enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken fortlöpande ska uppmärksammas bör den åklagare som ansvarar för ärendet kontrollera bevakningsfunktionen i Cåbra.

Tvångsmedelsöversikten i Cåbra ger en samlad bevakning av tidsfrister i ärenden med frihetsberövade. Översikten ska kontinuerligt bevakas på kammaren, t.ex. av dagåklagaren.

Lokala rutiner

De allmänna råden kompletteras med lokala rutiner för hur ett överlämnande ska gå till. I enlighet med vad som sagts under avsnittet "Skyndsamhetskravet" bör man i största möjliga utsträckning undvika att ett ärende lämnas över till en annan åklagare på tredje dagen utan att något ställningstagande dessförinnan har skett i häktningsfrågan. Det är särskilt viktigt att lokala rutiner finns för att ett ärende som överlämnas till en annan åklagare på tredje dagen behandlas med absolut förtur så att fristen inte överskrids.

De lokala rutinerna bör vidare omfatta situationer då förfall inträffar för någon av de berörda åklagarna eller då Cåbra av någon anledning inte är i drift.

Det bör också finnas lokala rutiner för en sådan samlad bevakning av tidsfrister i ärenden med frihetsberövade som beskrivits under avsnittet "Bevakning av frister".

Denna författning träder i kraft den 18 oktober 2024.

KATARINA JOHANSSON WELIN

Lennart Guné
(Utvecklingscentrum)